

ЄС має інвестувати 600 млрд євро в енергетичну інфраструктуру заради зеленого переходу

Брюссель віддає перевагу новому підходу до вирішення проблеми: «інвестиції, що випереджають потреби»

Для «зеленого» переходу Європі до 2030 року потрібні майже €600 млрд інвестицій у високовольтні лінії електропередач, трансформатори та дроти

Про це повідомляє Euractiv.

Європейський союз має намір заздалегідь інвестувати величезні кошти у свою енергетичну інфраструктуру, переносячи ризики з промисловості на споживачів, і при цьому ризикує створити ситуацію з непотрібними або недостатньо завантаженими лініями та електропередачами.

Старший радник мозкового центру з чистої енергії RAP Сюзанна Пато повідомляє, що перехід спричинить величезну невідповідність між потужністю виробництва електроенергії та транспортними можливостями.

Вона пояснює, що проблема взаємозв'язку між попитом на електроенергію та її виробництвом загострюється внаслідок переходу на відновлювані джерела енергії. Цей перехід передбачає «перенесення місць виробництва електроенергії за одночасного зростання попиту завдяки електрифікації».

«Існує великий тиск на прискорення будівництва електромереж, щоб запобігти збільшенню розриву в часових рамках між відновлюваними джерелами енергії та новими навантаженнями», – сказала Пато.

Зазначається, що Брюссель віддає перевагу новому підходу до вирішення проблеми: «інвестиції, що випереджають потреби». На відміну від традиційних інвестицій, які більш тісно пов'язані з очікуваним попитом на короткострокову перспективу, такий підхід передбачає будівництво ліній електропередач та проводів, кількість яких в декілька разів перевищує потреби сьогодення.

Прихильники цього підходу стверджують, що великі інвестиції та рішучий крок, є необхідними, якщо ЄС хоче досягти декарбонізації.

«Енергетичний перехід вимагає здійснення інвестицій, які випереджають потреби, з одночасним ретельним аналізом пов'язаних ризиків для їх справедливого розподілу між усіма сторонами, включаючи споживачів», – говорить виконавчий обов'язків керівника відділу потреб енергосистеми ACER, європейського регулятора енергетики Рафаель Мураїс Гарсія.

Як повідомлялося раніше, Данські компанії отримають \$109 мільйонів на зелений перехід і 25% цієї суми спрямують на проекти, що безпосередньо пов'язані з зеленим переходом.

Джерело: Euractiv

У 2023 році в ЄС понад півмільйона гектарів лісу було знищено пожежами

Площа вигорілих територій удвічі перевищує площу Люксембургу

У 2023 році сезон лісових пожеж був одним із найгірших у Європі і зміна клімату може ще більше погіршити цю ситуацію.

Про це розповідає Die Zeit.

Об'єднаний дослідницький центр Європейської комісії (JRC) повідомив, що розмір вигорілих територій удвічі перевищує площу Люксембургу і це робить минулий рік одним із найгірших у ЄС з точки зору обсягу лісових пожеж.

Найбільші спалахи зафіксовані у 2017 році, коли вогонь охопив практично мільйон гектарів лісу. У 2022 році ця цифра склала понад 800 тис. гектарів, а у 2007 році — трохи менше 600 тис. Зазначається, що активні пожежі спостерігаються влітку, особливо на території Середземномор'я.

За даними JRC, у 2023 році лісові пожежі завдали значної шкоди довкіллю та спричинили викиди CO₂ обсягом близько 20 мегатонн. Ця кількість відповідає майже третині всіх викидів від щорічних міжнародних авіаперевезень у ЄС.

Науковці попереджають, що зміна клімату може сприяти збільшенню кількості лісових пожеж у майбутньому. За перші кілька місяців поточного року кількість пожеж вже практично подвоїлася, але збитки виявилися меншими, ніж очікувалося.

Як повідомлялося раніше, деякі країни Європи борються з лісовими пожежами протягом кількох тижнів, оскільки рекордні температури та відсутність дощу створили умови для масштабних загорянь по всьому континенту.

Джерело: Die Zeit.

ЄС має інвестувати 600 млрд євро в енергетичну інфраструктуру заради зеленого переходу

Брюссель віддає перевагу новому підходу до вирішення проблеми: «інвестиції, що випереджають потреби»

Для «зеленого» переходу Європі до 2030 року потрібні майже €600 млрд інвестицій у високовольтні лінії електропередач, трансформатори та дроти.

Про це повідомляє Euractiv.

Європейський союз має намір заздалегідь інвестувати величезні кошти у свою енергетичну інфраструктуру, переносючи ризики з промисловості на споживачів, і при цьому ризикує створити ситуацію з непотрібними або недостатньо завантаженими лініями і електропередач.

Старший радник мозкового центру з чистої енергії RAP Сюзанна Пато повідомляє, що перехід спричинить величезну невідповідність між потужністю виробництва електроенергії та транспортними можливостями.

Вона пояснює, що проблема взаємозв'язку між попитом на електроенергію та її виробництвом загострюється внаслідок переходу на відновлювані джерела енергії. Цей перехід передбачає «перенесення місць виробництва електроенергії за одночасного зростання попиту завдяки електрифікації».

«Існує великий тиск на прискорення будівництва електромереж, щоб запобігти збільшенню розриву в часових рамках між відновлюваними джерелами енергії та новими

навантаженнями», — сказала Пато.

Зазначається, що Брюссель віддає перевагу новому підходу до вирішення проблеми: «інвестиції, що випереджають потреби». На відміну від традиційних інвестицій, які більш тісно пов'язані з очікуваним попитом на короткострокову перспективу, такий підхід передбачає будівництво ліній електропередач та проводів, кількість яких в декілька разів перевищує потреби сьогодення.

Прихильники цього підходу стверджують, що великі інвестиції та рішучий крок, є необхідними, якщо ЄС хоче досягти декарбонізації.

«Енергетичний перехід вимагає здійснення інвестицій, які випереджають потреби, з одночасним ретельним аналізом пов'язаних ризиків для їх справедливого розподілу між усіма сторонами, включаючи споживачів», — говорить виконавчач обов'язків керівника відділу потреб енергосистеми ACER, європейського регулятора енергетики Рафаель Мураїс Гарсія.

Як повідомлялося раніше, Данські компанії отримають \$109 мільйонів на зелений перехід і 25% цієї суми спрямують на проекти, що безпосередньо пов'язані з зеленим переходом.

Джерело: Euractiv

Українцям готують кредитну програму на встановлення сонячних батарей

Першими банками-учасниками проєкту можуть Укргазбанк та Банк Львів

Фонд розвитку підприємництва (ФРП) готує програму компенсації для українців, яка спрямована на покриття частини кредиту, використаного для встановлення сонячних панелей у приватних домогосподарствах.

Про це повідомив голова правління ФРП Андрій Гапон під час пресконференції в Укрінформі.

Він зазначив, що Міністерство енергетики України звернулося до Фонду із пропозицією розробити нову програму підтримки енергетики, спрямовану на фізичних осіб

«Це досить незвична для нас категорія реципієнтів, адже раніше ФРП орієнтувався лише на підтримку українського бізнесу — передовсім, мікро-, малого й середнього підприємництва», — каже Гапон.

Він пояснює, що ідея полягає у можливості взяти споживчі позики у банках-партнерах нової бюджетної програми власникам приватних домогосподарств. Це дозволить компенсувати частину кредитів, які видані для встановлення сонячних панелей.

Гапон також розповів про ідею створення каталогу готових рішень. Це означає, що клієнти, які звернуться до одного з банків-партнерів для отримання «енергоефективного» кредиту, матимуть можливість переглянути готові проєкти й обрати найоптимальніше для себе рішення.

«За нашими підрахунками, 3 тис. домогосподарств зможуть встановити сонячні панелі у межах майбутньої програми. Таким чином, вони, по-перше, забезпечать себе енергією і принаймні в якісь періоди не залежатимуть від загальних мереж, а по-друге, зможуть продавати залишки державі. Сподіваюся, ми швидко напрацюємо механізм, який би задовольнив громадян України, котрі хочуть скористатися такими енергоефективними рішеннями», — підсумував Андрій Гапон.

Як повідомлялося раніше, Чортківська громада, що на Тернопільщині, безкоштовно отримала від швейцарської компанії Helion Energy 978 нових сонячних панелей загальною потужністю 315 кВт.

Джерело: ukrinform

У березні зафіксували найвищу середню температуру за всю історію спостережень

Кліматологи закликають терміново зменшувати викид парникових газів у повітря

Березень 2024 року став найтеплішим за весь період спостережень, з середньою температурою $+14,4^{\circ}\text{C}$. Це вже десятий місяць поспіль, коли був встановлений температурний рекорд.

Про це повідомляє Euronews Green.

У 2024 році середня температура березня була на $0,73^{\circ}\text{C}$ вищою, ніж середній показник в період з 1991 по 2020 роки і на $0,10^{\circ}\text{C}$ ніж попередній максимум, зафіксований в той самий період у 2016 році.

Водночас, березень виявився тепліший на $1,68^{\circ}\text{C}$, ніж в доіндустріальний період з 1850 по 1900 роки і став другим найтеплішим за всю історію спостережень на європейському континенті, маючи температуру лише на $0,02^{\circ}\text{C}$ нижче, ніж у 2014 році. Найбільш високі температури зафіксовані в центральних та східних регіонах Європи.

«Для того, щоб зупинити подальше потепління, необхідне швидке скорочення викидів

парникових газів», — повідомляє заступниця директора Copernicus Climate Service Саманта Берджесс.

Вчені зазначають, що глобальні зміни клімату викликані діяльністю людини і природним явищем Ель-Ніньйо, яке спричиняє нагрівання планети. Хоча його активність зменшується у східній екваторіальній частині Тихого океану, але температура морського повітря залишається на високому рівні.

Як повідомляла Екополітика раніше, за даними служби моніторингу клімату та погоди ЄС Copernicus у лютому середня температура перевищила показники доіндустріального періоду на $1,77^{\circ}\text{C}$ та сягнула нового історичного рекорду.

Дослідження провідного кліматолога Джеймса Хансена показало, що викиди від спалювання викопного палива та кліматичне явище Ель-Ніньйо призведуть до підвищення температури на $1,7^{\circ}\text{C}$ вже у травні 2024 року.

Джерело: Euronews Green

У США обмежують вміст «вічних» хімікатів у водопровідній воді

Уряд виділив 1 млрд \$ на покриття витрат

У США вперше встановлюють загальнодержавні обмеження на вміст кількох шкідливих хімікатів (PFAS), які були виявлені у водопровідній воді по всій країні. Про це повідомляє BBC.

Уряд розробив правило, яке вимагає від місцевих органів влади видалити шість видів хімічних речовин із систем водопостачання. Зазначається, що мільйони американців, ймовірно, споживають воду, забруднену пер- та поліфторалкільованими речовинами (PFAS), які викликають різноманітні проблемами зі здоров'ям.

Місцевим муніципалітетам надається три роки для моніторингу хімічних речовин у своїх системах водопостачання. Якщо виявлено шкідливі рівні «вічних» хімікатів, влада має п'ять років, щоб зменшити кількість PFAS у воді.

Агентство США із захисту довкілля (EPA) зазначило, що нові правила гарантують аме-

риканцям зменшення шкідливого впливу на здоров'я.

«Забруднена PFAS вода завдавала шкоди громадам по всій країні вже надто довго. Сьогодні ми з гордістю завершуємо цю важливу частину нашої дорожньої карти, і таким чином рятуємо тисячі життів та допомагаємо нашим дітям вирости здоровішими», — сказав адміністратор EPA Майкл Ріган.

У EPA повідомляють, що практично кожен рівень впливу PFAS є небезпечним. Крім раку, ці хімічні сполуки можуть викликати різні проблеми у репродуктивній системі, зниження імунітету, астму та захворювання щитовидної залози.

Як повідомлялося раніше, комітет сталого розвитку та планування Національної асамблеї Франції 27 березня одноголосно прийняв законопроект про боротьбу з «вічними» хімікатами (PFAS).

Джерело: BBC

На територію степі Одещини повертають диких тварин

Випуск тварин у дику природу є частиною програми з відновлення екосистеми

У межах ревайлдингу на територію Буджаку повертають диких тварини, які колись мешкали в європейських степах: дикі віслюки кулани, лані європейські, бабаки степові, хом'яки звичайні та інші.

Про це повідомляють у природоохоронній організації Rewilding Ukraine у Facebook.

У Буджацькому степу на півдні Одещини стадо диких куланів і шестеро дитинчат вдало перенесли зиму.

«Вони мають відновити процес природного випасу, який оздоровлює степ і зменшує ризик природних пожеж. Спочатку всі тварини проходять акліматизацію на великій огороженій степовій ділянці, яка також може слугувати розплідником диких тварин.

Через деякий час ми випустили частину куланів у дикий степ, і це мабуть єдине дике стадо куланів у Європі», — повідомляють у організації.

Зазначається, що після окупації біосферного заповідника «Асканія-Нова» та коси Бирючий острів вже не залишилося інших територій для поповнення стада. Саме тому прийняли рішення випустити куланів у степ на Одещині.

Як стало відомо, що вже почали з'являтися перші малюки. Минулого року народилося шість маленьких куланів, що дає надії на майбутнє популяції цього виду.

«Зима пройшла, і ми можемо з радістю повідомити, що кулани добре перенесли неgodу та холодний сезон, як у вольєрі, так і у дикий природі. Всі малюки вижили, тварини тримаються разом, виглядають здоровими та спокійними, радіють першій молодій травці», — кажуть у Rewilding Ukraine.

Як повідомлялося раніше, у національному парку Закарпаття підприємець за власні кошти придбав близько сотні оленят з Нової Зеландії, Англії, Австрії та Угорщини, щоб відновити їх популяцію у дикий природі.

Джерело: Ecopolitic

МІНІСТЕРСТВО ЗАХИСТУ ДОВКІЛЛЯ ТА ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ УКРАЇНИ
(МІНДОВКІЛЛЯ)

вул. Митрополита Василя Липківського, 35, м. Київ, 03035, тел.: (044) 206-31-00, (044) 206-31-15, факс: (044) 206-31-07,
E-mail: info@mepr.gov.ua, ідентифікаційний код 43672853

11.04.2024

(дата офіційного опублікування в Єдиному реєстрі з оцінки впливу на довкілля (автоматично генерується програмними засобами ведення Єдиного реєстру з оцінки впливу на довкілля)

ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ДІКЕРГОФФ ЦЕМЕНТ УКРАЇНА»

код за ЄДРПОУ 04880386

вул. Пирогівський шлях, 26, м. Київ, 03083

(заявник та його адреса)

11.04.2024

(дата видачі)

21/01-5106/1

(номер висновку)

5106

(реєстраційний номер справи про оцінку впливу на довкілля планованої діяльності)

21/01-5106/2 від 11.04.2024 р.

(номер і дата звіту про громадське обговорення)

ВИСНОВОК

з оцінки впливу на довкілля

планованої діяльності «Продовження промислової розробки Здолбунівського родовища ділянки №№ 1, 2 в Рівненському районі Рівненської області»

За результатами оцінки впливу на довкілля планованої діяльності, здійсненої відповідно до статей 3, 6 – 7, 9 і 14* Закону України «Про оцінку впливу на довкілля», а саме: планованої діяльності з продовження промислової розробки Здолбунівського родовища ділянки №№ 1, 2 в Рівненському районі Рівненської області, встановлено, що:

процедура оцінки впливу на довкілля (далі – ОВД) розпочата 16.11.2023 шляхом оприлюднення повідомлення про плановану діяльність, яка підлягає оцінці впливу на довкілля (реєстраційний номер справи в Єдиному реєстрі з оцінки впливу на довкілля (далі – Реєстр) – 5106 (2023111311306)), 19.02.2024 до Реєстру внесено звіт з оцінки впливу на довкілля (далі – Звіт з ОВД), оголошення про початок громадського обговорення Звіту з ОВД та інші документи;

повідомлення про плановану діяльність, яка підлягає оцінці впливу на довкілля, було опубліковано в друкованих медіа «Еко Газета «Акцент»» від 16.11.2023 № 23 та «Еко Журнал «Акцент»» від 16.11.2023 № 23, а також розміщено на дошках оголошень, підтвердженням чого є фотофіксація;

з дня офіційного оприлюднення зазначеного повідомлення про плановану діяльність, зауваження і пропозиції від громадськості щодо планованої діяльності до міністерства не надходили;

оголошення про початок громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля було оприлюднено в шістнадцяти публічних місцях (зокрема, на дошках оголошень органів місцевого самоврядування, об'єктів соціально-культурного призначення, відділень поштової зв'язки, на стаціонарно обладнаних зупинках маршрутних транспортних засобів, у місцях, визначених та обладнаних органами державної влади або органами місцевого самоврядування, та інших місцях масового перебування населення) на території, де планується провадити плановану діяльність, та в усіх населених пунктах, які можуть зазнати впливу планованої діяльності, опубліковано в друкованих медіа «Еко Газета «Акцент»» від 15.02.2024 № 2, «Еко Журнал «Акцент»» від 15.02.2024 № 2 (підтвердженням є фотофіксація), а також оприлюднене на офіційних вебсайтах Здолбунівської міської ради (<https://zdgomada.gov.ua/news/ogoloshennia/ogoloshennya-propochatok-gromadskogo-obgovorennya-zvitu-z-ocinku-vplyvu-na-dovkillya-5/>) та Корнинської сільської ради (<https://kornyn-gromada.gov.ua/news/1707990530/>);

громадські слухання обговорення Звіту з ОВД планованої діяльності відбулись 12.03.2024 о 12:00 годині в режимі відеоконференції;

врахування пропозицій та зауважень, що надходили з дня офіційного оприлюднення повідомлення про плановану діяльність, яка підлягає оцінці впливу на довкілля, до планованої діяльності, обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до Звіту з ОВД, а також протягом громадського обговорення планованої діяльності після подання Звіту з ОВД, відображено у звіті про громадське обговорення, що є невід'ємною частиною даного висновку.

Основні характеристики та місце провадження планованої діяльності

Згідно зі Звітом з ОВД, планованою діяльністю передбачається продовження промислової розробки Здолбунівського родовища ділянки № 1, 2 в Рівненському районі Рівненської області.

Корисні копалини на ділянці Здолбунівського родовища представлені еолово-лювіальними суглинками четвертинного віку і крейдою здолбунівської світи туронського ярусу крейдової системи.

ПрАТ «Дікергофф Цемент Україна» отримало спеціальний дозвіл на користування надрами від 18.04.2003 № 2963 (додаток 1 до Звіту з ОВД). Загальна площа Здолбунівського родовища ділянки № 1, 2 згідно зі спеціальним дозволом на право користування надрами становить 209,3 га.

Географічні координати кутових точок Здолбунівського родовища ділянки

№ 1, 2 наведено в спецдозволі. Карта-схема розташування Здолбунівського родовища ділянки № 1, 2 з визначеними межами спеціального дозволу представлена на рис. 1.1 (с. 12), 1.2 Звіту з ОВД.

Протоколом ДКЗ від 27.05.2022 № 5475 Здолбунівське родовище ділянки № 1, 2 визначено підготовленим до промислової розробки (додаток 2 до Звіту з ОВД). За складністю геологічної будови Здолбунівське родовище ділянки № 1, 2 віднесено до групи родовищ простої геологічної будови (1 група) відповідно до Класифікації запасів і ресурсів корисних копалин державного фонду надр.

Згідно зі Звітом з ОВД, промислові запаси корисних копалин Здолбунівського родовища ділянки №№ 1, 2 на 01.01.2024 становили: суглинка 4250,0 тис.т, крейди 69 096,9 тис.т.

Планована діяльність буде здійснюватися в адміністративних межах Рівненського району Рівненської області – за межами населених пунктів. Найближчими населеними пунктами до території планованої діяльності є с. Новомильськ Здолбунівської міської територіальної громади та с. Загороща Корнинської територіальної громади. Відстань від території планованої діяльності до найближчих житлових будинків становить 197 м (с. Новомильськ) та 241 м (с. Загороща). Розташування Здолбунівського родовища ділянки № 1, 2 по відношенню до населених пунктів та найближчої житлової забудови наведено на рис. 1.3, 1.4 Звіту з ОВД.

Загальна площа (проектного та існуючого) земельного відводу Здолбунівського родовища ділянки № 1, 2 становить 209,3 га, в тому числі:

існуючий землевідвід, земельна ділянка з земель лісогосподарського призначення площею 31,9605 га (під кар'єр) – земельний сервітут;

існуючий землевідвід, земельна ділянка з земель промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення площею 1,6 га (під під'їзні та технологічні автодороги). Земельна ділянка площею 1,6 га (в межах спецдозволу) є складовою частиною земельної ділянки площею 7,3159 га, наданої підприємству за договором оренди земельної ділянки;

існуючий землевідвід, земельна ділянка з земель промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення площею 119,5524 га (рекультивована територія частини відпрацьованого кар'єру). Земельна ділянка площею 119,5524 га (в межах спецдозволу) є складовою частиною земельної ділянки площею 151,1866 га наданої підприємству за договором оренди земельної ділянки;

додаткове відведення земель лісогосподарського призначення площею 14,8519 га, шляхом встановлення земельного сервітуту на право користування земельною ділянкою для видобування корисних копалин;

додаткове відведення земель сільськогосподарського призначення (приватна власність – для ведення особистого селянського господарства) площею 33,2750 га, шляхом встановлення земельного сервітуту на право користування земельною ділянкою для видобування корисних копалин;

додаткове відведення землі комунальної власності (не сформовані земельні ділянки) площею 8,1 га, шляхом оренди земельної ділянки.

Документи на право користування земельними ділянками наведено в додатку 3 до Звіту з ОВД. Перелік земельних ділянок, що будуть використовуватися при реалізації планованої діяльності, наведено в додатку 5 до Звіту з ОВД.

Загальна площа під кар'єр Здолбунівського родовища ділянки №№ 1, 2, що планується до відпрацювання, становить 88,1874 га.

Планована діяльність буде реалізована в межах земель сільськогосподарського призначення, земель лісогосподарського призначення та земель комунальної власності.

Землі сільськогосподарського призначення, в межах території планованої діяльності – приватна власність (для ведення особистого селянського господарства). Розташування земель сільськогосподарського призначення наведено на карті-схемі кар'єру з визначеними земельними ділянками в межах існуючого та планованого землевідводу представлено в додатку 6 до Звіту з ОВД.

Землі лісогосподарського призначення, в межах території планованої діяльності, надані у користування підприємству Державне спеціалізоване господарське підприємство «Ліси України» (Філія «Костопільське лісове господарство»). Район проведення планованої діяльності (ділянки № 1, 2) охоплює: квартали 6, 7, 12, 13 (за земельним сервітутом на площі 31,9605 га) та квартал 6 вид. 1-4, квартал 7 вид. 1-3, 6-12, 20, квартал 11 вид. 1-2, квартал 12 вид. 2-4, 7, 15, 16, квартал 13 вид. 1-2 Здолбунівського лісництва Філії «Костопільське лісове господарство» (в межах ділянки на площі 14,8519 га).

Карта-схема земель лісогосподарського призначення, таксаційний опис земельних ділянок, витяг зі звіту з оцінки впливу на довкілля «Спеціальне використання лісових ресурсів у порядку проведення рубок головного користування та суцільних санітарних рубок: суцільні рубки головного користування – площа 127,1 га щорічно, суцільні санітарні рубки – 64,6 га щорічно» надано листом Поліського лісового офісу ДП «Ліси України» від 15.12.2023 № 1158/26-2023 (додаток 7 до Звіту з ОВД).

Для централізованого обслуговування кар'єрної техніки та працівників кар'єру Здолбунівське родовище ділянки №№ 1, 2 використовується технологічне обладнання та капітальні споруди розташовані на проммайданчику ПрАТ «Дікергофф Цемент Україна», який відповідно до Звіту з ОВД, не є об'єктом даної планованої діяльності. Проммайданчик ПрАТ «Дікергофф Цемент Україна» розташований на відстані 2 км від кар'єру Здолбунівського родовища ділянки № 1, 2, господарська діяльність здійснюється на підставі висновку з оцінки впливу на довкілля, виданого Міністерством енергетики та захисту довкілля України від 30.03.2020 № 7-03/12-20191112599/1.

Для реалізації планованої діяльності з продовження розробки кар'єру Здолбунівського родовища ділянки №№ 1, 2 наявні: під'їзні шляхи, ЛЕП, трубопроводи для відведення кар'єрних вод. Фронт видобувних робіт кар'єру суглинку та крейди зв'язаний бетонною автодорогою протяжністю 2,2 км по горизонту +190,0 м з шламоприготувальним відділенням бовтанок.

Додатково планується тимчасове освітлення ділянок гірничих робіт; підведення тимчасових інженерних мереж для екскаваторів ЕКГ-5А; облаштування тимчасових технологічних доріг. Виконання будівельних робіт не передбачено.

При проведенні підготовчих робіт планованої діяльності наявна потреба:

- у видаленні лісових насаджень на площі 46,8124 га. Видалення лісонасаджень буде здійснюватися з використанням бензопил, вивезення деревини буде здійснюватися спецавтотранспортом. Роботи з рубок лісонасаджень, в межах території планованої діяльності, будуть здійснюватися (на підставі відповідного договору) підприємством ДП «Ліси України»;

- у проведенні гірничопідготовчих робіт (зняття ґрунтово-рослинного шару (далі – ҐРШ), улаштуванні захисного валу, тощо). ҐРШ буде зніматися селективно за допомогою бульдозера, екскаватора-навантажувача та переміщуватися самоскидами у відвал. Роботи з обладнання захисного валу будуть виконуватися з використанням екскаватора, бульдозера, самоскидів.

Зовнішні розкриті породи представлені ґрунтово-рослинним шаром потужністю від 0,03 до 1,4 м, у середньому – 0,5 м, суглинком, потужністю

від 0,2 до 2,4 м, у середньому – 1,0 м, тонкозернистими глинистими пісками.

Передбачається внутрішнє розташування відвалу розкритих порід та зовнішнє розташування тимчасового відвалу ҐРШ в межах земельного відводу (площа розміщення відвалу ҐРШ складає 9,5 га). Розкриті породи будуть використані при рекультивації кар'єру для облаштування тимчасових доріг, рекультивації і планувальних робіт.

Об'єм розкритих порід в межах Здолбунівського родовища ділянки №№ 1, 2, станом на 01.01.2023 становить 14 136,7 тис.м³ розкритих порід, у т. ч: 422,5 тис.м³ ҐРШ; 5321,5 тис.м³ порід пухкого розкриття; 8 392,7 тис.м³ порід проміжного розкриття. Карта-схема з розташуванням відвалів при розробці Здолбунівського родовища ділянки №№ 1, 2 та схема відвалоутворення наведені в додатку 17 до Звіту з ОВД.

Видобування корисних копалин буде здійснюватися відкритим способом. Система видобування: поглиблююча, транспортна, багатоступна з паралельним просуванням фронту робіт. Напрямок добувних робіт східний від існуючого положення гірничих робіт, згодом південний.

Для видобування корисних копалин використовується кар'єрна техніка: для розробки суглинків, ҐРШ, розкритих порід – дизельні екскаватори; для розробки крейди екскаватори з електроприводом та дизельні екскаватори; для допоміжних робіт дизельні самоскиди та бульдозери.

Відпрацювання Здолбунівського родовища ділянки №№ 1, 2 планується здійснювати двома чергами:

I черга – відпрацювання запасів корисних копалин в межах існуючого земельного відводу на площі 31,9605 га;

II черга – відпрацювання запасів корисних копалин в межах проектного земельного відводу на площі 56,2269 га.

Умовні межі кар'єру Здолбунівського родовища ділянки №№ 1, 2 – перша та друга черга наведено на рис. 1.1 (с. 37) Звіту з ОВД.

Відпрацювання родовища буде виконуватися 9-ма уступами із відмітками: +185 м, +190 м, +200 м, +210 м, +220 м, +230 м, +240 м, +250 м, +260 м. Добувним по крейди є горизонт із відміткою +190 м, а горизонти + 200 м, +210 м, +220 м суміщеними – добувними в центральній частині родовища та розкритими (або добувними по суглинках) в північній та південній частинах. Горизонти +230 м, +240 м, +250 м, +260 м є розкритими (або добувними по суглинках) та приурочені до центральної частини родовища. Суглинки будуть видобуватися підступами в межах горизонтів 200 м, +210 м, +220 м, +230 м.

При експлуатації кар'єру здійснюється штучне водозниження за рахунок дренажної системи у кар'єрний ставок/зумпф, де працює постійний водовідлив насосами у ставок-відстійник, розташований на проммайданчику біля відділення «бовтанок». Відстоюна вода використовується для задоволення виробничих і технологічних потреб підприємства, зокрема для приготування шламу.

Крейда і суглинки передбачаються до розробки екскаваторним способом в кар'єрі Здолбунівського родовища з наступним транспортуванням до шламоприготувального відділення бовтанок (відстань транспортування 2 км).

Проектний термін відпрацювання кар'єру становить 36,9 років при роботі підприємства в три зміни з тривалістю однієї зміни 8 годин (залежить від попиту на цементну продукцію, для розрахунків прийнято варіант 3 зміни, що має найбільший вплив на довкілля через інтенсивність видобутку). Основні показники з експлуатації кар'єру Здолбунівське родовище ділянки №№ 1, 2 наведено в таблиці 1.7 Звіту з ОВД.

Після завершення робіт з розробки Здолбунівського родовища ділянки №№ 1, 2 передбачається проведення рекультивації території планованої діяльності. Рекультивації підлягають: кар'єрна виробка; внутрішній відвал; ділянки землі навколо кар'єру; відвал ҐРШ в межах земельного відводу підприємства; берми й укоси залишкової кар'єрної виробки; відвали; дно залишкової кар'єрної виробки; плато внутрішнього відвалу.

Планована діяльність має здійснюватися з урахуванням екологічних умов висновку з оцінки впливу на довкілля, виданого Міністерством екології та природних ресурсів України від 30.03.2020 № 7-03/12-20191112599/1.

Опис і оцінка можливого впливу на довкілля планованої діяльності

Планована діяльність з продовження промислової розробки Здолбунівського родовища ділянки №№ 1, 2 в Рівненському районі Рівненської області може впливати на компоненти довкілля. Впливу можуть зазнати ґрунт, геологічне, повітряне та водне середовища, рослинний і тваринний світ.

Незапланований негативний вплив на навколишнє середовище можливий лише при аварійних ситуаціях. До основних причин аварій і надзвичайних ситуацій на об'єкті планованої діяльності можна віднести: порушення правил безпеки руху, правил експлуатації автомобільного транспорту або гірничого обладнання/техніки; порушення правил охорони праці, безпеки ведення гірничих робіт; порушення правил пожежної безпеки; природне фізичне зношення вузлів технічних засобів; порушення регламенту ведення гірських робіт; причини природного характеру (землетрус, сильна злива, сильний снігопад, сильний вітер, сильний туман).

При штатних умовах експлуатації об'єкта господарської діяльності аварійні ситуації не передбачаються. З метою недопущення виникнення аварійних ситуацій Звітом з ОВД передбачено ряд організаційно-технічних заходів, спрямованих на локалізацію та ліквідацію ситуації, а також недопущення забруднення навколишнього природного середовища, впровадження заходів щодо дотримання вимог чинного законодавства про охорону навколишнього природного середовища.

Санітарно-захисна зона для об'єкта визначається відповідно до Державних санітарних правил планування та забудови населених пунктів, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 19.06.1996 № 173, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 24.07.1996 за № 379/1404 (ДСП 173-96). Для планованої діяльності з видобування крейди та суглинку ДСП 173-96 розмір нормативної санітарно-захисної зони не встановлено.

Згідно зі Звітом з ОВД, розмір пропонованої санітарно-захисної зони кар'єру відповідно до обґрунтування встановлення санітарно-захисної зони складає 200 м з північного, західного та східного напрямків та 197 м в південному напрямку (проект встановлення санітарно-захисної зони для кар'єру представлено в додатку 24 до Звіту з ОВД).

МІНІСТЕРСТВО ЗАХИСТУ ДОВКІЛЛЯ ТА ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ УКРАЇНИ,

враховуючи дані, наведені в звіті з оцінки впливу на довкілля, а саме те, що:

- **планована діяльність.** Метою планованої діяльності є продовження промислової розробки Здолбунівського родовища ділянки №№ 1, 2 в Рівненському районі Рівненської області;

- **вплив на ґрунти та геологічне середовище під час провадження планованої діяльності.** Згідно з даними Звіту з ОВД, планована діяльність з буде здійснюватися: в межах земель сільськогосподарського призначення (приватна власність), додатковий землевідвід 33,2750 га; в межах земель лісогосподарського призначення, існуючий землевідвід 31,9605 га (на підставі сервітуту), додатковий землевідвід 14,8519 га; в межах земель комунальної власності (не сформовані земельні ділянки).

ки) площею 8,1 га.

Крім зазначених земель наявні: ділянка площею 1,6 га – під під'їзні та технологічні автодороги; ділянка площею 119,5524 га – рекультивована територія частини відпрацьованого кар'єру.

Використання земель сільськогосподарського та лісгосподарського (існуючий та додатковий землевідвід) призначення буде здійснюватися шляхом встановлення земельного сервітуту. Використання земель комунальної власності буде здійснюватися на підставі договору оренди.

Відповідно до Звіту з ОВД, ґрунтовий покрив земель сільськогосподарського призначення, що плануються для використання при реалізації планованої діяльності, представлений: ясно-сірими та сірими опідзоленими слабозмитими легкосуглинковими; ясно-сірими та сірими опідзоленими середньозмитими легкосуглинковими, намитими опідзоленими та дерново-підзолистими неоглеєними та глеюватими легкосуглинковими. Зазначені ґрунти, на підставі проведених досліджень, не відносяться до особливо цінних земель. Копії агрохімічних паспортів земельних ділянок та висновки щодо якості земель наведено в додатку 14 до Звіту з ОВД.

У процесі видобутку корисних копалин земельні ресурси зазнають впливу внаслідок виведення з обігу земель під об'єкти планованої діяльності, порушенні шару ґрунту та підстилаючих порід, порушенні природного рельєфу в межах земельного відводу.

При проведенні робіт, пов'язаних з порушенням ґрунтового покриву, відокремлену ґрунтову масу буде знято, складовано, збережено. При знятті ґрунтового покриву буде здійснюватися його пошарове зняття і роздільне складування верхнього, найбільш родючого шару ґрунту, та інших прошарків ґрунту відповідно до структури ґрунтового профілю, а також материнської породи. Знятий ґрунт буде використано для рекультивації порушених при реалізації планованої діяльності земель.

Відповідно до Звіту з ОВД, розробка родовища призведе до порушення цілісності земної поверхні, надр. Вплив на стан геологічного середовища та надр при розробці родовища буде відзначатися в зміні ландшафтною характеристики місцевості та стану надр.

Для зменшення негативного впливу на ґрунти та надра Звітом з ОВД передбачаються відповідні заходи;

- вплив на атмосферне повітря під час провадження планованої діяльності. Відповідно до Звіту з ОВД, під час провадження планованої діяльності викиди в атмосферне повітря будуть здійснюватися від неорганізованих джерел викиду під час рубки лісонасаджень, улаштування захисного валу та тимчасових доріг, знімання ГРШ, розкривних роботах, видобутку суглинків, видобутку крейди, рекультивації кар'єру.

Характеристики джерел викидів, їх параметри, а також кількісний та якісний склад викидів забруднюючих речовин, які потрапляють до атмосферного повітря, під час реалізації планованої діяльності наведено в табл. 1.21 Звіту з ОВД. Загальні викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря представлено в табл. 1.22, 1.23 Звіту з ОВД. Результати розрахунку доцільності проведення розрахунків розсіювання наведено в таблиці 1.20

Звіту з ОВД. Результати розрахунку приземних концентрацій у контрольних точках (межа розрахованої санітарно-захисної зони – 200 м та найближчої житлової забудови) з урахуванням фонових концентрацій під час здійснення планованої діяльності представлено в табл. 1.24, 1.25 та в додатку 34 до Звіту з ОВД.

Під час реалізації планованої діяльності з розробки Здолбунівського родовища ділянки № 1, 2, концентрація забруднюючих речовин на межі розрахункової санітарно-захисної зони становить менше 1,0 ГДК;

- вплив на водне середовище під час провадження планованої діяльності. Відповідно до Звіту з ОВД, при реалізації планованої діяльності, санітарно-побутове обслуговування робітників кар'єру Здолбунівського родовища ділянки № 1, 2 здійснюється централізовано на території існуючого проммайданчика. Питне водопостачання робітників в межах кар'єру здійснюється привозною водою питної якості. Норма витрати питної води становить 2,025 м³/добу).

Для побутових стоків, що утворюються при санітарному обслуговуванні робітників задіяних в межах кар'єру, облаштовується герметичний вигріб об'ємом 3 м³, з якого, по мірі накопичення, побутові стоки вивозяться спеціалізованим підприємством на міські очисні споруди, скид стічних вод відсутній.

Для накопичення та відкачки кар'єрних вод, на території кар'єру Здолбунівського родовища ділянки № 1, 2 використовується водозбірний зумпф. Розрахунковий водоприплив у кар'єр, за рахунок атмосферних опадів – 1754 м³/добу, за рахунок підземних вод – 563 м³/добу. Сумарний водоприплив до кар'єру – 2317 м³/добу. Кар'єрні води з зумпфу, по існуючому трубопроводу, електричними насосами перекачуються у ставок-відстійник, розташований на проммайданчику ПрАТ «Дікергофф Цемент Україна». В ставку-відстійнику здійснюється очищення кар'єрних вод.

Очищена кар'єрна вода, що накопичується/очищається в ставку-відстійнику, використовується для технологічних потреб підприємства:

для виготовлення шламу грубого помелу (в кількості 0,469 м³/т клінкера, або 0,189 м³/т шламу);

для пилоподавлення кар'єрних доріг в літній період (добовий об'єм водоспоживання 89 м³/добу, річний об'єм 17800 м³/рік);

для пожежогасіння (норма витрати води становить 10 л/с).

У разі переповнення ставка-відстійника, очищені кар'єрні води скидаються в р. Устя. Скид зворотних вод до р. Устя здійснюється на підставі дозволу на спецводокористування, виданого Державним агентством водних ресурсів України від 20.09.2021 № 63/РВ/49д-21 (додаток 26 до Звіту з ОВД).

Карта-схема місця скидання зворотних вод зі ставка-відстійника наведена на рис. 1.13 Звіту з ОВД.

Вплив скиду кар'єрних вод на гідрологічний стан р. Устя та математичне моделювання впливу планованої діяльності на гідрологічний режим водного об'єкту наведено в «Нормативному розрахунку водокористування і водовідведення (об'єктування потреби у воді)» та в «Гідрологічних розрахунках на річку Устя у місті Здолбунів Здолбунівської ТГ Рівненської області», виконаних Басейновим управлінням водних ресурсів річок Західного Бугу та Сяну в 2023-2024 роках (додатки 30, 31 до Звіту з ОВД).

За даними, наведеними в дослідженнях впливу Здолбунівського родовища ділянки № 1, 2 на гідрологічний стан підземних та поверхневих вод, водозниження при розробці кар'єру буде становити: на відстані 1550 м – 0 м; на відстані 1000 м – 0,1 м; на відстані 500 м – 0,2 м; на відстані 300 м – 0,2 м. Населені пункти, що розташовані в зоні депресійної лійки кар'єру Здолбунівського родовища ділянки № 1, 2 (м. Здолбунів, с. Новомильськ) мають централізоване водозабезпечення. Водоносні горизонти, що розкриваються при розробці Здолбунівського родовища ділянки № 1, 2, не використовуються для централізованого водозабезпечення. Рівень води в криницях та водозабірних свердловинах с. Загороща змінюється в залежності від кількості атмосферних опадів. Розробка родовища на стан підземних вод, що використовуються для водозабезпечення с. Загороща, не впливатиме;

- вплив на рослинний і тваринний світ, території та об'єкти природно-заповідного фонду під час провадження планованої діяльності. Відповідно до листа Департаменту екології та природних ресурсів Рівненської обласної державної адміністрації від 14.12.2023 № 2274/0/05/1-05/23 (додаток 8 до Звіту з ОВД), територія планованої діяльності Здолбунівського родовища (ділянки № 1, 2) не належить до територій та об'єктів природно-заповідного фонду, їх охоронних зон, територій, зарезервованих для наступного заповідання та водно-болотних угідь міжнародного значення.

Згідно з наведеним листом, на південь від ділянки планованої діяльності знаходиться заповідне урочище місцевого значення «Дівоча гора» площею 266,7 га, що перебуває в користуванні ДП «Рівненський лісгосп» та відповідно до рішення Рівненської облради від 16.11.2012 № 784 «Про впорядкування об'єктів природно-заповідного фонду області» розташоване в межах Здолбунівського лісництва (кв. 16 вид. 1-11; кв. 17 вид. 1-17, 23, 24; кв. 18 вид. 1-14; кв. 19 вид. 1-9, 12-16; кв. 20).

Відповідно до Звіту з ОВД, відстань від території планованої діяльності до найближчих об'єктів природно-заповідного фонду становить: до ботанічного заказника місцевого значення «Корнинський» – 1645 м; до ботанічного заказника місцевого значення «Урочище «Дівоча гора»» – 270 м. Планована діяльність буде здійснюватися за межами об'єктів Смарагдової мережі. Відстань від території планованої діяльності до об'єктів Смарагдової мережі становить більше 4,5 км. Карта-схема розташування території планованої діяльності по відношенню до територій і об'єктів природно-заповідного фонду та Смарагдової мережі наведена на рис. 1.5, 1.6 Звіту з ОВД.

Дослідження з оцінки впливу на флору та фауну продовження промислової розробки Здолбунівського родовища ділянки № 1, 2 (в межах території планованої діяльності та прилеглих територій в межах можливого впливу) виконано науковцями ФОП Берташ Б.М. в 2023 році (далі – Звіт з виконання науково-дослідної роботи, наведений в додатку 16 до Звіту з ОВД).

За результатами проведених досліджень на території планованої діяльності та на обстежених ділянках прилеглої території видів рослин, які включені до Червоної книги України або до міжнародних охоронних списків, раритетних рослинних угруповань, які внесені до Зеленої книги України, типів природних оселищ, включених до резолюції 4 Бернської конвенції не виявлено, за винятком невеликої ділянки, де зустрічається угруповання із Зеленої книги України на межі території планованої діяльності та прилеглої території. Згідно з літературними даними, імовірно територія планованої діяльності може бути місцем зростання підсніжника білосніжного (Червона книга України), що може бути підтверджено при проведенні відповідних досліджень в вегетаційний період рослин. У зв'язку з наведеним, висновком з оцінки впливу на довкілля встановлено відповідні екологічні умови.

Водопониження в межах депресійної лійки Здолбунівського родовища (ділянка гідровідвалів) не вплине на стан рослинного та тваринного світу на прилеглої території та лісових екосистем заповідного урочища «Дівоча гора».

Згідно зі Звітом із виконання науково-дослідної роботи, підтверджено відсутність на території планованої діяльності (в межах існуючого та додаткового землевідводу) та на обстежених ділянках прилеглої території, зокрема на території заповідного урочища «Дівоча гора», видів тварин, що занесені до Червоної книги України та до міжнародних охоронних списків. Не підтверджено пролягання шляхів міграції тварин через описувану територію.

Прямого впливу на прилеглу територію, зокрема на території заповідного урочи-

ща «Дівоча гора» розробка кар'єру не здійснюватиме.

За результатами проведених розрахунків Філії «Костопільське лісове господарство» ДП «Ліси України» внаслідок втрат лісогосподарського виробництва через використання лісових земель у цілях, не пов'язаних

з веденням лісового господарства, вирубування лісових насаджень і неодержаного доходу необхідно відшкодувати 35999,87 тис. грн (копію звіту з науково-дослідної роботи щодо оцінювання втрат лісового господарства, обсягів депонування вуглецю та його очікуваного вивільнення на ділянці планованої діяльності наведено в додатку 15 до Звіту з ОВД);

- вплив на клімат і мікроклімат під час провадження планованої діяльності. Відповідно до Звіту з ОВД, згідно з нормативами оцінки фітомаси та депонованого вуглецю лісотвірних порід України насадження на території планованої діяльності наразі депонують 71,62 т вуглецю на рік, виконуючи екологічні функції з поглинання потрапляючих в атмосферу парникових газів. Внаслідок вирубування лісових насаджень цей вуглець буде вивільнений. Рекультивація територій під об'єктами планованої діяльності з наступним відновленням лісових насаджень відновить баланс.

При видаленні лісонасаджень, при роботі бензопили (пересувне джерело викиду), в атмосферне повітря надходить: метан 0,00336 т/рік; оксид (I) азоту [N₂O] 0,000102 т/рік; діоксид вуглецю 9,157 т/рік;

- вплив на соціальне та техногенне середовища під час провадження планованої діяльності. Згідно зі Звітом з ОВД, оцінка ризику планованої діяльності на здоров'я населення від забруднення атмосферного повітря проводиться за розрахунками ризику неканцерогенних і канцерогенних ефектів. Дані розрахунку розвитку неканцерогенних ефектів для планованої діяльності наведено в табл. 5.2 Звіту з ОВД. Ризик розвитку шкідливих неканцерогенних ефектів на здоров'я населення розглядається як зневажливо малий. Розрахований канцерогенний ризик буде низьким, тобто допустимим для здоров'я населення. Рівень соціального ризику населення впродовж життя складає 0,217×10⁻⁵ чол./рік та визначається як умовно прийнятний.

Відповідно до листа Управління культури і туризму Рівненської обласної державної адміністрації від 15.01.2024 № 58-ГМВ, за результатами розгляду матеріалів планованої діяльності, ситуаційного плану Здолбунівського родовища № 1, 2, висновку за результатами наукового археологічного дослідження від 05.06.2023 № 10-в/19-23 ДП «НДЦ "Охоронна археологічна служба України"» Інституту НАН України, використання ділянки планованої діяльності для цілей надрокористування відкритим способом не суперечитиме вимогам охорони культурної спадщини (додаток 12 до Звіту з ОВД);

- вплив шуму та вібрації на довкілля під час провадження планованої діяльності. Згідно зі Звітом з ОВД, при реалізації планованої діяльності джерелами шуму буде кар'єрна та інша техніка. Розрахунок рівня шуму виконувався для розрахункової точки на межі найближчої житлової забудови (с. Новомиськ). Результати розрахунків звукового навантаження від кожного джерела шуму окремо представлено в таблиці 1.27 Звіту з ОВД. Розрахований сумарний рівень звуку в розрахунковій точці на території що прилягає до житлової забудови при провадженні планованої діяльності становить 44 дБА та не перевищує нормативних значень.

Згідно зі Звітом з ОВД, джерелом вібрації при відпрацюванні корисних копалин буде гірничо-автотранспортна та інша техніка. Вплив вібрацій у кар'єрі будуть зазнавати машиністи основних видобувних, навантажувальних і транспортних механізмів, працівники, що видаляють насадження. Вібрація в кар'єрі класифікується як загальна, вібрація від переносних інструментів – класифікується як локальна. Вібрація, яка виникає під час роботи гірничого обладнання та технологічного транспорту може передаватися через ґрунт на будівлі і споруди, розташовані в безпосередній близькості, відстань передачі коливань не перевищує 10 м. Вплив вібрації в межах житлової забудови відсутній;

- вплив радіаційного забруднення, електромагнітного та іонізуючого випромінювання на довкілля під час провадження планованої діяльності. Відповідно до даних Звіту з ОВД, планована діяльність не відноситься до підприємств з технологічними процесами, які є джерелами статичної електрики, електромагнітних та іонізуючих випромінювань.

Згідно зі Звітом з ОВД, при проведенні радіаційно-гігієнічної оцінки корисної копалини при проведенні щорічного контролю та спеціалізованих робіт з метою дослідження природної радіоактивності гірських порід встановлений рівень гамма-активності стабільний, і змінюється в межах родовища від 1,0 до 2,5 мкр/год. Корисна копалина Здолбунівського родовища ділянки №№ 1, 2 у відповідності до вимог НРБУ-97 та ДБН В.1.4-1.01-97 по рівню радіоактивності відносяться до I класу (Аеф≤ 370 Бк/кг) і придатна для використання в усіх видах цивільного і виробничого будівництва без обмежень. Журнал польових радіометричних спостережень в межах Здолбунівського родовища ділянки №№ 1, 2, результати радіаційно-гігієнічної оцінки проб суглинків і крейди та сертифікати на вміст радіоактивних речовин в сировині ПрАТ «Дікергофф Цемент Україна» наведено в додатку 35 до Звіту з ОВД;

- управління відходами під час провадження планованої діяльності. Згідно зі Звітом з ОВД, при здійсненні планованої діяльності будуть утворюватися відходи, перелік та обсяги утворення яких наведені в табл. 1.13 Звіту з ОВД. Відомості щодо управління відходами, що утворюватимуться при реалізації планованої діяльності

представлено в таблиці 1.14 Звіту з ОВД.

Відходи, що будуть утворюватися в ході провадження планованої діяльності передбачається передавати спеціалізованим підприємствам для видалення/відновлення відходів. Копії договорів на видалення та відновлення відходів наведені в додатку 25 до Звіту з ОВД,

а також з урахуванням усієї інформації, зауважень і пропозицій, що надійшли протягом строку громадського обговорення (звіт про громадське обговорення разом з таблицею повного, часткового врахування або обґрунтованого відхилення зауважень і пропозицій є невід'ємною частиною цього висновку), вважає допустимим/недопустимим провадження планованої діяльності з огляду на нижченаведене, а саме на те, що:

на підставі наведених у Звіті з ОВД оцінок впливів на компоненти довкілля (ґрунти та геологічне середовище, атмосферне повітря, водне середовище, рослинний і тваринний світ, природно-заповідний фонд, клімат і мікроклімат, соціальне та техногенне середовища) сукупний вплив планованої діяльності є допустимим;

за результатами аналізу звіту з оцінки впливу на довкілля встановлено, що основний вплив планованої діяльності очікується на ґрунт, геологічне, повітряне та водне середовища, рослинний і тваринний світ. При виконанні екологічних умов, встановлених для планованої діяльності, зазначені впливи на компоненти довкілля можуть характеризуватись як екологічно допустимі.

Екологічні умови провадження планованої діяльності:

1. Для планованої діяльності встановлюються такі умови використання території та природних ресурсів під час виконання підготовчих і будівельних робіт, та провадження планованої діяльності, а саме:

- до початку провадження планованої діяльності визначити та встановити санітарно-захисну зону відповідно до вимог чинного законодавства;
- реалізацію планованої діяльності здійснювати відповідно до вимог Земельного кодексу України, законів України «Про охорону земель», «Про землеустрій» та згідно з Правилами розроблення робочих проектів землеустрою, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 02.02.2022 № 86;
- користування земельними ділянками здійснювати лише при наявності документів землекористування;
- зняття, перенесення та зберігання родючого шару ґрунту та розкривних порід здійснювати відповідно до вимог законодавства;
- здійснювати зберігання родючого шару ґрунту та розкривних порід за межами ділянок провадження планованої діяльності лише при наявності документів землекористування;
- на суб'єкта господарювання покладається обов'язок збереження якісних показників родючості ґрунтів, які знімаються та складуються, з метою їх подальшого повернення у стан придатний для використання за призначенням;
- не допускати змішування родючого ґрунту з мінеральним ґрунтом;
- при формуванні ярусів відвалів родючого шару ґрунту та розкривних робіт реалізовувати кути відкосів з метою попередження зсувних явищ;
- вживати заходи щодо забезпечення захищеності родючого шару ґрунту та розкривних порід від вітру;
- з метою запобігання ерозії відвалів родючих ґрунтів їх поверхню необхідно закріплювати та засівати сумішшю бобовозлакових, довгорічних трав;
- не допускати потрапляння в ґрунт відходів, нафтопродуктів, паливо-мастильних матеріалів та інших забруднюючих речовин, а у разі надзвичайних ситуацій – забезпечити локалізацію, ліквідацію та відновлення до природного стану ґрунтів;
- для попередження виникнення ерозійних процесів в ґрунтах при здійсненні підготовчих робіт, місця проїзду агрегатних лісових машин укладати порубковими рештками (сучки, гілля, верхівки дерев, інші відходи, не віднесені до ліквіду з крони);
- здійснити рекультивацію земель після закінчення провадження планованої діяльності відповідно до діючого законодавства України;
- реалізовувати заходи, передбачені Звітом з ОВД, з метою зменшення впливу планованої діяльності на ґрунти та геологічне середовище;
- реалізацію планованої діяльності здійснювати відповідно до вимог Гірничого закону України та Кодексу України про надра;
- діяльність із видобування корисних копалин здійснювати на підставі спеціального дозволу на користування надрами в межах географічних координат ділянки надр;
- забезпечити проведення систематичного маркшейдерського та гірничо-технічного контролю за розробкою родовища;
- забезпечити маркшейдерський моніторинг за робочими і неробочими уступами і бортами кар'єру;
- дотримуватись вимог раціонального використання природних ресурсів та охорони надр відповідно до статті 56 Кодексу України «Про надра»;
- вивезення до місць постійного складування та подальше використання корисної копалини повинно здійснюватися відповідно до вимог законодавства;
- виконувати заходи щодо запобігання або зменшення розвитку небезпечних геологічних процесів і явищ;
- плановану діяльність, зокрема викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря, здійснювати відповідно до Закону України «Про охорону атмосферного по-

вітря»;

- вживати заходи з метою мінімізації викиду забруднюючих речовин до атмосферного повітря при впровадженні діяльності;
- не перевищувати встановлені гранично допустимі концентрації по основним забруднюючим речовинам на межі санітарно-захисної зони та найближчої житлової забудови;
- забезпечувати проведення контролю за дотриманням затверджених нормативів гранично допустимих викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря;
- забезпечити здійснення організаційно-господарських, технічних та інших заходів щодо забезпечення виконання вимог, передбачених стандартами та нормативами екологічної безпеки в галузі охорони атмосферного повітря;
- вживати заходи з метою мінімізації викидів забруднюючих речовин до атмосферного повітря при провадженні технологічних операцій;
- здійснювати заходи щодо зменшення пилоутворення під час проведення планованої діяльності;
- при виконанні виймально-навантажувальних і транспортувальних робіт передбачити та забезпечити виконання заходів із пилоподавлення автодоріг і під'їздів до місць навантаження і розвантаження автотранспорту та території провадження планованої діяльності;
- реалізацію планованої діяльності здійснювати відповідно до вимог Водного кодексу України та Закону України «Про водовідведення та очищення стічних вод»;
- плановану діяльність здійснювати на підставі дозволу на спеціальне водокористування у відповідності до вимог статті 49 Водного кодексу України;
- забезпечити дотримання встановлених дозволом на спеціальне водокористування лімітів забору та використання води;
- забезпечити виконання статті 44 Водного кодексу України;
- забезпечити організацію збору, очищення (зокрема, нафтовловлювачі та пісковловлювачі) дощових та талих вод;
- забезпечувати безперебійну ефективну роботу і підтримання у справному стані споруд та обладнання для очищення стічних і кар'єрних вод;
- виконувати заходи з охорони та раціонального використання водних ресурсів, організувати повторне використання очищених кар'єрних вод для технологічних потреб виробничого процесу;
- не допускати потрапляння неочищених стічних вод у підземні водоносні горизонти;
- скидання стічних вод у водні об'єкти допускається на підставі та в межах дозволу на спеціальне водокористування;
- забороняється скидати зворотні води, використовуючи рельєф місцевості (балки, пониження, кар'єри тощо);
- забезпечити створення мережі спостережних свердловин для моніторингу якісного і кількісного складу підземних вод;
- забезпечити здійснення систематичних спостережень за якісним і кількісним складом поверхневих та підземних вод;
- поводження з господарсько-побутовими стічними водами здійснювати на підставі договорів із спеціалізованими організаціями та у відповідності до чинного законодавства;
- забезпечити виконання заходів, передбачених у Звіті з ОВД, щодо охорони та раціонального використання водних ресурсів;
- реалізацію планованої діяльності здійснювати відповідно до вимог Лісового кодексу України;
- плановану діяльність здійснювати відповідно до Порядку вирубування дерев і чагарників та використання одержаної при цьому деревини у разі зміни цільового призначення земельних лісових ділянок або встановлення сервітуту з метою їх використання в цілях, не пов'язаних із веденням лісового господарства, та переведення земельних лісових ділянок до нелісових земель, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 04.02.2023 № 105;
- вирубування дерев і чагарників на земельних лісових ділянках здійснювати на підставі спеціального дозволу на використання лісових ресурсів;
- здійснювати розчищення місць під лісові склади та їх упорядкування в межах виділених лісових ділянок;
- проводити чищення лісосік незалежно від виду рубки, від порубкових решток способами і в строки, визначені законодавством (крім спалювання);
- здійснювати заготівлю та вивезення деревини тільки з використанням колісних та гужових засобів, повітряно-трелювальних установок;
- зупиняти трелювання деревини при сильному перезволоженні ґрунтів;
- у разі загрози виникнення ерозійних процесів місця проїзду агрегатних лісових машин укладаються порубковими рештками;
- забезпечити проведення робіт способами і засобами, що не спричиняють ерозії ґрунту, негативного впливу на стан водойм та інших природних об'єктів;
- спалювання порубкових решток не здійснювати;
- здійснювати плановану діяльність відповідно до Закону України «Про природно-заповідний фонд України», Положень про Проекти організації територій установ природно-заповідного фонду України, затверджених наказом Міністерства охорони навколишнього природного середовища України від 06.07.2005 № 245, зареєстро-

ваним в Міністерстві юстиції України від 29.07.2005 за № 829/11109;

- здійснювати плановану діяльність відповідно до законів України «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про тваринний світ», «Про рослинний світ», «Про Червону книгу України»;
- у разі виявлення в межах території планованої діяльності рідкісних рослин і таких, що перебувають під загрозою зникнення, забезпечити їх пересадження на ділянки з однотипними умовами місцезростання відповідно до вимог статті 27 Закону України «Про рослинний світ» та статті 19 Закону України «Про Червону книгу України»;
- забезпечити охорону середовищ існування, умов розмноження і шляхів міграції тварин;
- забезпечити дотримання «сезону тиші» у період з 1 квітня до 15 червня згідно з вимогами Закону України «Про тваринний світ»;
- забезпечити реалізацію заходів з охорони об'єктів Червоної книги України з урахуванням індивідуальних вимог щодо кожного з видів, а саме дотримання режиму збереження популяцій та заходи з охорони;
- передбачити компенсації за знищення або пошкодження видів тваринного і рослинного світу, занесених до Червоної книги України (обрахунки повинна здійснювати відповідна наукова установа), а також за знищення чи погіршення середовища їх перебування (зростання) згідно Постанови Кабінету Міністрів України від 07.11.2012 № 1030 «Про розмір компенсації за незаконне добування, знищення або пошкодження видів тваринного і рослинного світу, занесених до Червоної книги України, а також за знищення чи погіршення середовища їх перебування (зростання)»;
- здійснювати плановану діяльність відповідно до Закону України «Про екологічну мережу України»;
- здійснювати плановану діяльність відповідно до режиму охорони та використання територій, об'єктів екомережі;
- у разі виявлення видів флори та фауни, включених до Резолюції 6 (1998) Конвенції про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування в Європі (далі – Бернська конвенція) та типів природних оселищ, включених до Резолюції 4 (1996) Бернської конвенції угруповань Зеленої книги України, забезпечити їхнє збереження шляхом розроблення комплексу спеціальних заходів;
- здійснювати плановану діяльність відповідно до Законів України «Про охорону культурної спадщини» та «Про охорону археологічної спадщини»;
- не перевищувати показників виробничого шуму та вібрації на межі житлової забудови, встановлених нормативно-правовими актами та санітарними нормами;
- виконувати заходи, передбачені Звітом з ОВД, щодо запобігання інтенсивного шумоутворення та ізоляції джерел шуму безпосередньо на об'єкті планованої діяльності;
- забезпечити реалізацію організаційно-технічних заходів щодо зменшення шуму та вібрації при провадженні планованої діяльності;
- управління відходами здійснювати відповідно до вимог Закону України «Про управління відходами», документів дозвільного характеру та укладених договорів із суб'єктами господарювання у сфері управління відходами, у тому числі, з небезпечними;
- вести облік відходів, що утворилися в результаті діяльності та подавати відповідну звітність;
- забезпечити утримання в належному санітарному і технічному стані місць утворення та зберігання відходів, дотримання встановлених правил техніки безпеки та пожежної безпеки у таких місцях;
- не допускати змішування відходів, що можуть бути відновлені, з відходами, що не можуть бути відновлені;
- забезпечити своєчасне вивезення відходів, які утворюються в період проведення підготовчих та будівельних робіт;
- забезпечити передачу небезпечних відходів суб'єктам господарювання, які мають дозвіл на здійснення операцій з оброблення відходів та ліцензію на здійснення господарської діяльності з управління небезпечними відходами на підставі укладених договорів;
- реалізовувати заходи, передбачені Звітом з ОВД, з метою попередження впливу відходів на довкілля;
- забезпечити ведення технологічного процесу та обслуговування обладнання в суворій відповідності з керівництвом по експлуатації (режимними картами), проектною документацією, виробничими інструкціями, інструкціями з техніки безпеки, протипожежної та екологічної безпеки;
- використовувати тільки справну техніку та здійснювати проведення постійного контролю за технічним станом обладнання;
- не допускати роботу технологічного устаткування у форсованому режимі;
- не допускати роботу машин та механізмів на «холостому ходу»;
- технологічний огляд, ремонтні роботи, миття проводити тільки на спеціалізованому промисловому майданчику, за межами території планованої діяльності;
- при здійсненні заправки кар'єрної техніки використовувати спеціальні піддони для збирання пролитих паливо-мастильних матеріалів;
- не використовувати техніку із підтіканням паливо-мастильних матеріалів та перевищенням у відпрацьованих газах нормативно встановлених СО і СН;

- плановану діяльність здійснювати згідно з вимогами Правил охорони електричних мереж, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 27.12.2022 № 1455;
 - забезпечити справність електрообладнання, заземлення, ізоляції й огороження струмоведучих частин;
 - дотримуватись інших природоохоронних заходів, передбачених відповідними технологічними регламентами та Звітом з ОВД;
 - призначити відповідальних осіб у сфері дотримання вимог чинного законодавства про охорону навколишнього природного середовища;
 - здійснювати провадження планованої діяльності за умови наявності та з дотриманням усіх документів, у т. ч. документів дозвільного характеру, які з огляду на законодавство, регулюють зазначену діяльність.
 - забезпечити зведення до мінімуму чи припинення роботи техніки в період несприятливих метеорологічних умов у радіусі санітарно-захисної зони;
 - у разі встановлення факту перевищення щодо будь-якого показника, що контролюється – забезпечити вжиття заходів щодо приведення технологічного процесу до штатного стану та відповідного реагування;
 - плановану діяльність здійснювати відповідно до Державних санітарних правил планування та забудови населених пунктів, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 19.06.1996 № 173, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 24.07.1996 № 379/1404;
 - забезпечити здійснення оцінки впливу на довкілля у разі змін планованої діяльності, які підлягають оцінці впливу на довкілля відповідно до вимог постанови Кабінету Міністрів України від 13.12.2017 № 1010 «Про затвердження критеріїв визначення планованої діяльності, яка не підлягає оцінці впливу на довкілля, та критеріїв визначення розширень і змін діяльності та об'єктів, які не підлягають оцінці впливу на довкілля».
- 2. Для планованої діяльності встановлюються такі умови щодо запобігання виникненню надзвичайних ситуацій та усунення їх наслідків, а саме:**
- забезпечити дотримання норм пожежної безпеки відповідно до вимог Кодексу цивільного захисту України, Правил пожежної безпеки в Україні, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 30.12.2014 № 1417, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 05.03.2015 за № 252/26697 та інших чинних нормативно-правових актів;
 - припиняти роботи при виникненні будь-яких нештатних ситуацій (аварія, несправність, несприятливі метеорологічні умови тощо) до приведення технологічного процесу в відповідність до регламентних умов;
 - розробити план організаційних заходів щодо локалізації та ліквідації аварійних ситуацій, аварій;
 - здійснювати організацію навчання персоналу правилам пожежної безпеки на підприємстві;
 - при виникненні аварійних, нештатних ситуацій характеристики кількісного та якісного впливу на компоненти довкілля, компенсаційні заходи визначаються в порядку до вимог діючих законодавчих норм та актів;
 - забезпечити наявність чіткого регламенту та необхідної кількості засобів для локалізації та ліквідації, у повному обсязі, з метою мінімізації можливого негативного впливу на навколишнє природне середовище, будь-якої аварійної ситуації.
- 3. Для планованої діяльності встановлюються такі умови щодо зменшення транскордонного впливу планованої діяльності,* а саме:**
- підстави для здійснення транскордонної оцінки впливу на довкілля відсутні.
- 4. На суб'єкта господарювання покладається обов'язок із здійснення таких компенсаційних заходів**:**
- здійснювати оплату компенсаційних збитків при аварійних ситуаціях;
 - забезпечити відшкодування збитків лісовому господарству згідно з вимогами чинного законодавства;
 - забезпечити здійснення рекультивації відповідно до вимог чинного законодавства;
 - своєчасно та в повному обсязі сплачувати обов'язкові екологічні платежі;
 - забезпечити відшкодування збитків, заподіяних навколишньому природному середовищу, за фактично виконаними роботами, що розраховуються в установленому законодавством порядку.
- 5. На суб'єкта господарювання покладається обов'язок із запобігання, уникнення, зменшення (пом'якшення), усунення, обмеження впливу планованої діяльності на довкілля**, а саме:**
- здійснювати утримання території планованої діяльності в належному санітарному та екологічному стані;
 - забезпечувати працівників засобами колективного та індивідуального захисту (спеціальний одяг та взуття), а також ефективне їх використання;
 - утримувати в належному стані дорожнє покриття та своєчасно проводити ремонт з метою зменшення інфільтрації забруднених нафтопродуктами поверхневих стічних вод в ґрунти, ґрунтові води;
 - здійснювати організаційні, економічні, екологічні та інші заходи, спрямовані на раціональне використання та охорону земель, їх захист від шкідливого антропогенного впливу;

- забезпечувати охорону типових та унікальних природних комплексів і об'єктів, рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів тваринного і рослинного світу, рослинних угруповань;
 - забезпечити екологічну безпеку, раціональне використання природних ресурсів, додержання вимог чинного законодавства про охорону навколишнього природного середовища;
 - здійснювати заходи щодо запобігання та усунення негативної дії шкідливих факторів, зокрема викидів забруднюючих речовин, відходів та інших видів негативного впливу на стан і відтворення лісів.
- 6. На суб'єкта господарювання покладається обов'язок із здійснення післяпроектного моніторингу**, а саме:**
- щоквартально здійснювати моніторинг впливу планованої діяльності на якість атмосферного повітря, ґрунту на межі санітарно-захисної зони, найближчої житлової забудови та заповідного урочища «Дівоча гора»;
 - щопівроку здійснювати маркшейдерський відомчий контроль за правильністю розробки родовища, за виконанням вимог по охороні надр і найбільш повному вилученню з надр корисної копалини, за виконанням заходів, що забезпечують при проведенні гірничих робіт безпечність для життя і здоров'я робітників і охорону об'єктів, споруд від шкідливого впливу цих робіт;
 - щоквартально здійснювати гідрогеологічні спостереження за режимом підземних вод у зоні впливу планованої діяльності (у тому числі в колодязях і водогосподарських свердловинах на найближчій житловій забудові);
 - щоквартально здійснювати контроль за якісним і кількісним складом кар'єрних вод, що скидаються в р. Устя;
 - щоквартально здійснювати моніторинг впливу планованої діяльності на гідрологічний режим та якість поверхневих вод р. Устя;
 - здійснити дослідження у вегетаційний період рослин щодо наявності видів флори, включених до Червоної книги України та типів природних оселищ, включених до Резолюції 4 Бернської конвенції, угруповань Зеленої книги України, із забезпеченням розробки заходів мінімізації негативного впливу, у разі виявлення таких;
 - щорічно проводити моніторинг стану біорізноманіття та екосистем у межах ділянок заповідного урочища «Дівоча гора», наближених до території планованої діяльності;
 - щоквартально здійснювати моніторинг впливу шуму від планованої діяльності на межі найближчої житлової забудови;
 - щорічно проводити радіаційний контроль видобутої сировини на відповідність вимогам НРБУ-97.
- Результати післяпроектного моніторингу (звіти післяпроектного моніторингу разом з копіями протоколів лабораторних досліджень параметрів навколишнього середовища, що виконуються в рамках післяпроектного моніторингу чи інших матеріалів, що містять результати досліджень) подавати протягом наступного місяця за звітним до уповноваженого центрального органу, а також забезпечувати їх опублікування на власному вебсайті (у разі наявності) або направляти до органів місцевого самоврядування відповідних адміністративно-територіальних одиниць, що можуть зазнати впливу планованої діяльності для публікації на їх вебсайтах. Моніторинг здійснюється щорічно протягом п'яти років з моменту початку провадження планованої діяльності.
- Примітка: Якщо під час провадження господарської діяльності буде виявлено значний негативний вплив цієї діяльності на життя і здоров'я населення чи довкілля та якщо такий вплив не був оцінений під час здійснення оцінки впливу на довкілля та/або істотно змінює результати оцінки впливу цієї діяльності на довкілля, рішення про провадження такої планованої діяльності за рішенням суду підлягає скасуванню, а діяльність – припиненню.*
- 7. На суб'єкта господарювання покладається обов'язок із здійснення додаткової оцінки впливу на довкілля на іншій стадії проектування**, а саме:**
- здійснення додаткової оцінки впливу на довкілля для планованої діяльності не передбачається в разі виконання екологічних умов.
- Висновок з оцінки впливу на довкілля є обов'язковим для виконання. Екологічні умови, передбачені у цьому висновку, є обов'язковими.**
- Висновок з оцінки впливу на довкілля втрачає силу через п'ять років у разі, якщо не було прийнято рішення про провадження планованої діяльності.**
Директор департаменту екологічної оцінки	М.О. Шимкус
Заступник Міністра	О.В. Крамаренко
Підготовлено: Грицак А.О. Ведмідь А.І.	
- * Якщо здійснювалася процедура оцінки транскордонного впливу.
** Якщо з оцінки впливу на довкілля випливає така необхідність.

Стратегія реформування екологічного контролю: чи запрацює в Україні європейська модель державного нагляду

Міндовкілля оголосило пріоритетом на 2024 рік реформу державного екологічного контролю

Державна екологічна інспекція України оприлюднила проєкт Стратегії реформування державного екоконтролю. Він передбачає перехід на стандарти Європейського Союзу.

В Міністерстві захисту довкілля і природних ресурсів запевняють, що з реалізацією реформи екологічного нагляду в Україні нарешті запрацює якісний екоконтроль. Представники екоспільноти щодо проєкту Стратегії мають протилежні думки: частина оцінила його скептично, частина впевнена у правильності обраного шляху.

Стратегія реформування державного екоконтролю — це проєкт реформи екологічного нагляду, який розробила ДЕІ. Завдяки йому українська система екоконтролю має перебудуватись за європейським зразком.

Стратегія має бути реалізована протягом двох етапів: з 2024 по 2026 роки та з 2027 по 2028 рік. Кожні три роки за результатами виконання операційних планів оцінюватиметься досягнення поставлених цілей. Їх в документі загалом зазначено чотири.

Запобігання порушенню та невідворотність відповідальності

Перша з цілей Міндовкілля — змінити пріоритет у роботі екоінспекторів: запобігати погіршенню стану навколишнього середовища, а не карати за вже скоєне.

«У фокусі інспектора буде постійний моніторинг та збереження природних екосистем, а не очікування скарг та заяв і точковий візит на підприємство. Служби патрулювання та оперативного реагування будуть на захисті природи цілодобово», — наголошують у міністерстві.

Планується, що показником якості роботи кожного екоінспектора буде не кількість зафіксованих ним порушень, а екологічна якість території, за яку він відповідає. Наприклад: чим більш екологічно чистою буде його ділянка, тим більшою буде його грошова винагорода. Такий підхід має стимулювати інспекторів до максимально ефективної роботи.

Згідно з проєктом, порушник природоохоронного законодавства змушений буде усунути завдану шкоду, заподіяну навколишньому середовищу. Якщо ж він цього не зробить, то повинен буде заплатити відшкодування пропорційно нанесеним збиткам.

Однак, за інформацією Міндовкілля, ефективність стягнення з порушників є вкрай мала. Так за останні чотири роки державою було висунуто претензій про відшкодування збитків на суму понад 5 млрд грн. До повномасштабного вторгнення РФ в Україну компенсація за запо-

діяну шкоду навколишньому середовищу не перевищила 6% від заподіяних збитків. Однак у 2023 році цей показник трохи зріс — до 15%.

Як саме буде досягнута зазначена невідворотність відповідальності, а разом з тим і повна сплата компенсацій, у Стратегії не зазначено.

Висока інституційна спроможність та доброчесність кадрів

Передбачається, що державний екологічний контроль буде здійснюватися за прикладом законодавства ЄС. Тому, згідно з проєктом, передбачається цілковита прозорість та публічність у заходах екологічного нагляду.

Цьому має сприяти повна цифровізація усіх ланок системи екоконтролю. Вона ж має забезпечити оперативність отримання даних, їх якість і повноту. Сучасною технікою мають бути забезпечені усі, хто здійснює державний екологічний нагляд: від найвищих посадовців Міндовкілля до екоінспекторів

До того ж останні проходитимуть «безперервну» високу кваліфікаційну підготовку і, за планами міністерства, мають ставати професіоналами.

Скільки потрібно коштів

Гроші на реалізацію Стратегії реформування державного екологічного контролю планують взяти з державного бюджету України. Але необхідна сума не є фіксованою.

«Обсяги видатків на здійснення Стратегії уточнюються щороку з урахуванням можливостей державного бюджету, конкретизації заходів за результатами їх виконання у попередні роки, наявної міжнародної фінансової та технічної допомоги», — зазначено в проєкті.

Як оцінила Стратегію екоспільнота

Різко критикує проєкт Стратегії президентка Асоціації професіоналів довкілля (PAEW) Людмила Циганок. Вона звертає увагу, що в документі є суперечність, а сам він потребує доопрацювання.

«Не треба вигадувати велосипед: нормативне регулювання притягнення до відповідальності прозоре і достатньо врегульоване нормами адміністративного, цивільного, господарського та кримінального процесу.

Своєю чергою, показники стягнення шкоди, завданої довкіл्लю, відносно розрахованих та пред'явлених сум, а також судова практика за вказаним предметом спору, результати аудитів Рахункової палати свідчать, що основною причиною відмов у задоволенні позовних вимог Держекоінспекції є недоведеність порушення та неналежне оформлення матеріалів», — зазначила експертка.

Зокрема Циганок зазначає, що в операційному плані на перші три роки не планується

підвищення заробітних плат екоінспекторам, що є ризиком для вчинення корупційних дій.

«Перелік заходів операційного плану з реалізації Стратегії у 2024-2026 роках не містить інформацію щодо підвищення заробітної плати інспекторів. Яким чином буде залучено висококваліфіковані кадри та подолано корупцію?» — ставить питання експертка.

Юлія Гелажис, керівниця кліматичного та інноваційного напрямів Глобального договору ООН в Україні, оптимістично оцінює документ.

«Мій погляд на проєкт Стратегії є досить позитивним. Цей комплексний підхід є кроком у правильному напрямку для покращення стану навколишнього середовища та забезпечення сталого розвитку в Україні», — наголошує експертка.

На її думку, Стратегію можна виконувати навіть попри дефіцит бюджету України та недостатню кількість фахівців, адже гроші та необхідне обладнання можна залучити з-за кордону.

«Проєкт передбачає активне залучення міжнародної допомоги. Це дасть змогу не лише підсилити фінансові та людські ресурси, а й перейняти кращий досвід інших країн.

Передбачене поетапне впровадження змін протягом 2024-2028 років з урахуванням обмежених ресурсів: на кожен період має бути затверджено окремий операційний план із конкретними заходами.

Такий поетапний підхід дозволить сконцентрувати зусилля на найбільш критичних питаннях, оптимально розподілити наявні ресурси й забезпечити поступовий прогрес», — вважає експертка.

Чи потрібна реформа екоконтролю зараз?

У Міндовкіллі визнають, що на сьогодні державний нагляд у сфері охорони навколишнього природного середовища є малоефективним, а тому потрібні зміни.

«У воєнний час правопорушення у сфері природоохоронного законодавства і пов'язана з ними шкода довкіл्लю, не лише не припинилися, а в окремих випадках набули більших масштабів. Водночас вчасно виявити та припинити їх стало набагато складніше», — повідомили в міністерстві

Юлія Гелажис запевняє, що реформувати державний екологічний нагляд треба вже сьогодні.

«Війна не скасовує, а посилює потребу в ефективному екологічному контролі. Масштабні руйнування несуть загрозу довкіл्लю, і запобігти екологічним катастрофам та скоординувати дії з їх ліквідації за допомогою ефективної системи екологічного нагляду — один з

безпекових пріоритетів», – наголосила Юлія Гелажис.

Людмила Циганок також визнає потребу реформувати державний екологічний нагляд вже сьогодні, але сумнівається у якості підготовленого проекту Стратегії.

«Реформа системи екологічного контролю назріла дуже давно. Ці зміни конче необхідні, в умовах війни також, але це мають бути реальні зміни, підкріплені реальними механізмами реалізації та фінансування. Просто паперові Стратегії й Концепції, яких написано і презентовано безліч за кошти як платників податків, так і міжнародних партнерів – це ганебна практика, яка має бути припинена», – заявила експертка.

Вона звертає увагу на недостатню фахову освіченість співробітників системи державного екологічного нагляду, яка впливає на якість екоконтролю.

«Рівень кваліфікації наднизький, навчання потребує часу і коштів. Будь-який юрист легко «кладе на лопатки» недосвідченого інспектора. Наразі ми в РАЕВ проводимо всеукраїнське дослідження щодо інституційної спроможності реалізувати всі зелені реформи.

Мало написати стратегію, важливо відповісти на питання: хто, як і яким коштом це втілить в життя. Так от – висновки невтішні. За попередніми результатами опитувань величезна кількість спеціалістів не мають базису навіть теоретичних знань», – стверджує Людмила Циганок.

Експертка Юлія Гелажис наголошує, що навіть найкращий проект системи екологічного нагляду може виявитись неефективним, якщо бізнес та громадяни не розумітимуть важливість охорони природи. Тому наполягає на екологічному просвітництві населення України.

У Міндовкіллі визнають, що значним чинником негативного впливу на навколишнє природне середовище є низький рівень екологічної обізнаності в країні.

Тому в Стратегії передбачене запобігання порушенням щодо навколишнього середовища шляхом «зростання екологічної поінформованості» серед бізнесу, громадян та чиновників місцевого самоврядування. Тобто Міндовкілля в рамках реалізації Стратегії планує проводити екологічне просвітництво.

Попередні спроби «реформувати» ДЕІ

Під час Революції Гідності у суспільства був дуже високий запит на боротьбу з корупцією. Тож у 2014 році вперше почались розмови про реформування системи державного екологічного нагляду, а саме Держекоінспекції. Ще через два роки тодішній міністр екології та природних ресурсів України Остап Семерак презентував проєкт реформи органу контролю.

Він отримав назву Концепція реформування системи природоохоронного контролю й передбачав ліквідацію Держекоінспекції. У міністерстві взяли за підготовку відповід-

них нормативно-правових актів і ще через два роки, у 2018 році, у Верховну Раду подали законопроект «Про Державну природоохоронну службу України».

Проект закону різко розкритикували представники екоспільноти. Зокрема, звучали заяви, що відбувається лише зміна назви контролюючого екологічного органу. Корупційні ризики залишились, як і пріоритет каральної функції органу. Пізніше законопроект взагалі відкликали.

Спроба № 2: проєкт закону №3091

У 2020 році у Верховній Раді зареєстрували проєкт закону № 3091 «Про державний екологічний контроль». Екоспільнота розкритикувала і цей законопроект, тому що окремі його положення несли корупційні ризики та підвищували тиск на бізнес. Проти зазначеного документа виступили й представники промисловості та профільні асоціації.

Верховна Рада, попри застереження громадськості, в липні 2021 року в першому читанні ухвалила документ за основу. В жовтні того ж року, під тиском екоспільноти, в законопроект внесли поправки громадських екоактивістів.

Станом на лютий 2022 року проєкт закону № 3091 був готовий для голосування у другому читанні, але реалізувати плани завадило вторгнення РФ в Україну. Так проєкт закону №3091 став на паузу, а Держекоінспекція продовжила своє існування за старими правилами та принципами.

У грудні 2023 року законопроект «Про державний екологічний контроль» став ключовим питанням під час зустрічі членів екологічного комітету Верховної Ради з представниками провідних громадських організацій. Йшлося про імплементацію в законодавство України екологічних стандартів та рекомендацій Європейського Союзу.

За результатами зустрічі було вирішено, що законопроект №3091 необхідно доопрацювати. Фінальну версію документу так і не представили громадськості.

Тривають дискусії, процвітає корупція

Поки представники влади пишуть проєкти в системі державного екологічного нагляду продовжується «кошмарення» бізнесу та корупція. Так у 2020 році Європейська Бізнес Асоціація оприлюднила результати дослідження щодо легкості ведення бізнесу у Південному регіоні України.

Найбільша кількість опитаних підприємців скаржилась саме на злочинні дії екоінспекторів. Неодноразово недобросовісних працівників еконагляду затримували «на гарячому» під час отримання хабарів. Навіть сам уже колишній очільник Держекоінспекції Андрій Мальований був підозрюваним у розкраданні коштів.

Одна з останніх гучних справ відбулась на Сумщині. Начальниця місцевого відділу Держекоінспекції вимагала від підприємця щомісячну «сплату» у розмірі 20 тисяч грн «за не-

притягнення до відповідальності за можливі порушення законодавства у сфері лісового господарства та нестворення штучних перешкод у вигляді відповідних перевірок під час проведення ним робіт із заготівлі деревини». Під час отримання хабаря її затримали правоохоронці.

Попри спротив недобросовісних підприємців та невмотивованості екоінспекторів, попри військові дії в Україні робота з удосконалення еконагляду відбувається. Можливий саботаж, паперовий спам, дефіцит грошей на реформу та фахівців може сповільнити якісні зміни, але навряд чи повністю зупинить.

В Конституції України закріплений курс країни на членство в Європейському Союзі, отже необхідно адаптувати українське законодавство до стандартів ЄС. Європейські партнери допомагають українським чиновникам у цій роботі, а разом з ними й представники екоспільноти.

Ініціатори та драйвери екологічних змін у своїй наполегливості не зупиняться і слідкуватимуть за успішністю реформи екологічного нагляду. Питання тільки в тому на скільки років розтягнеться процес, адже в Україні – війна й дефіцит грошей.

Джерело: ecopolitic

Кліматологи спантеличені температурною аномалією 2023 року: її не можуть пояснити наукові моделі

Науковці-кліматологи зіткнулися з головоломкою, намагаючись розібратися з неочікуваними температурними аномаліями 2023 року. Тоді ми усі стали свідками тривалого періоду незвичного тепла, глобально ж середня температура поверхні суші та моря перевищувала попередні рекорди майже на 0,2 градуса за Цельсієм щомісяця.

Таке значне відхилення від прогнозованих тенденцій, заснованих на історичних даних, змусило експертів шукати відповіді, адже попередньо математичні моделі передбачали, що рекордно теплий рік є малоймовірним.

Попри вихід з трирічного періоду Ла-Нінья в тропічній частині Тихого океану, явища, яке зазвичай асоціюється з похолоданням, ранні прогнози оцінювали лише один з п'яти шансів на те, що 2023 рік буде рекордно теплим.

Однак несподіванка почала проявлятися в березні, коли помітно підвищилася температура поверхні моря в північній частині Атлантичного океану. До червня площа морського льо-

ду навколо Антарктиди досягла найнижчого за всю історію спостережень рівня, втративши площу, еквівалентну розміру Аляски, порівняно з середнім показником покриття між 1981 і 2010 роками.

Примітно, що ці температурні аномалії передували настанню Ель-Ніньо, який зазвичай викликає потепління у східній тропічній частині Тихого океану.

Для пояснення цієї аномалії були запропоновані різні теорії, включаючи вплив викидів парникових газів, виверження вулкану Хунга-Тонга-Хунга-Хапаї в січні 2022 року, а також зміни в правилах судноплавства, що зобов'язують використовувати більш чисте паливо. Однак жоден з цих факторів окремо не пояснює спостережуване відхилення температур.

Наразі докладаються зусилля для вдосконалення систем збору даних, зокрема, місія NASA PACE, запущена в лютому, має на меті надати комплексну оцінку атмосферних аерозольних частинок. Хоча ці досягнення обіця-

ють зменшити невизначеності в кліматичних моделях, вони можуть не повністю прояснити складність температурної аномалії 2023 року.

Безпрецедентний характер температурної аномалії 2023 року став сюрпризом для наукової спільноти, що ставить під сумнів надійність статистичних прогнозів, заснованих на історичних даних. Якщо аномалія збережеться після серпня, це може сигналізувати про фундаментальні зрушення в кліматичній системі Землі, створюючи виклики для майбутніх кліматичних прогнозів і зусиль з адаптації до зміни клімату.

Нещодавно компанія NVIDIA повідомила про те, що вона зробила цифрову модель-копію Землі, яка допоможе симулювати кліматичні зміни, а відтак прогнозувати їх. Це може стати проривним інструментом в руках науковців, який допоможе зрозуміти, що чекає в майбутньому на людство.

Джерело: Nature

Вчені повернули до життя кораловий риф за допомогою сталевих каркасів

Мертвий кораловий риф, знищений багато років тому рибалками, повернувся до життя після того, як вчені встановили в морське дно спеціально виготовлені сталеві рами. Вони дозволили пересадженим коралам рости й процвітати на цих металевих скелетах.

Увесь процес загалом зайняв чотири роки, що вказує на дивовижну можливість того, що коралові рифи, яким загрожує загибель і руйнування внаслідок зміни клімату та антропогенних проблем, все ж можуть відновлюватися навіть після катастрофічних пошкоджень.

Проектом займалася команда вчених з Індонезії та Великої Британії. Дослідження проводилося в рамках Програми відновлення коралових рифів, які 30-40 років тому знищили рибалки, що використовували вибухівку для вбивства і вилову риби.

Дослідники використали те, що вони називають «рифовими зірками». Це виготовлені на місці шестикутні конструкції зі сталі, вкриті піском, розміщені на стратегічних ділянках безплідного морського дна. Вони використовували мережу цих металевих конструкцій для уловлювання та стабілізації плаваючих уламків мертвих коралів, що залишилися після ви-

бухового вилову, і пересаджували живі корали на ці сталеві скелети. Таким чином, плаваючі уламки не шкодять живим коралам, а самі нові корали матимуть міцну опору для росту.

Вчені дослідили результат і кажуть, що відреставровані ділянки не відрізняються від природних рифів за всіма параметрами.

Єдиним мінусом, які змогли назвати дослідники, є те, що на відновлених рифах домінують швидкозростаючі види коралів, порівняно з природними здоровими рифами, які відрізняються більшим різноманіттям.

«Коли будь-яка екосистема відновлюється після пошкодження, незалежно від того, чи відновлюється вона природним шляхом, чи внаслідок якихось штучних процесів відновлення, створених людиною, перші роки завжди виглядають інакше, ніж кінцевий результат, – розповів морський біолог з англійського Ланкастерського університету Тімоті Ламонт.

Попри це успіх цього проєкту свідчить про те, що ми можемо зробити рифи більш стійкими до потепління, яке, схоже, може знищити переважну більшість коралів протягом наступних кількох десятиліть.

Джерело: Ars Technica

Засновник та Видавець
Товариство з обмеженою
відповідальністю «ГЕОАКЦЕНТ»
Гол. редактор Глушаниця Максим Володимирович
Відповідальний за випуск:
Глушаниця Максим Володимирович
Видання виходить кожен місяць
за наявності матеріалів.

Адреса редакції:
Україна, 01033, м. Київ, вул. Желянська, буд. 59,
оф. 159 ;
тел.: +380739753774; geo.accent.tov@gmail.com
Свідоцтво про реєстрацію засобу масової
інформації КВ 25246-15186Р від 7.09.2022 р.
Газета не завжди поділяє позицію
авторів публікації.
Видання розповсюджуються безкоштовно

За достовірність інформації несуть
відповідальність автори публікації та рекламодавці.
Віддруковано ФОП Щуренко Валерія Миколаївна

Наклад 3000 прим.
Замовлення №12/2
Дата виходу в світ
12 Квітня 2024 року